

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.006.01.2019

Ewa Męcina
I Liceum Ogólnokształcące
im. Jarosława Dąbrowskiego
w Tomaszowie Mazowieckim
ul. Mościckiego 22, 97-200 Tomaszów Mazowiecki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 – Realizacja programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	I Liceum Ogólnokształcące im. Jarosława Dąbrowskiego, ul. Mościckiego 22, 97-200 Tomaszów Mazowiecki; REGON 000245753 (zwana dalej „Szkołą”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Męcina, Dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. Jarosława Dąbrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim – od 1 września 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystanie przez Szkołę Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Andrzej Pietrzyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/116/2019 z 17 maja 2019 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Infrastruktura teleinformatyczna Szkoły była dostosowana do funkcjonowania sieci OSE i wykorzystywana zgodnie z założeniami programu OSE. Dostarczone urządzenia zostały należycie odebrane i były użytkowane w Szkole.

Nauczyciele wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne w procesie dydaktycznym realizowanym na wszystkich poziomach nauczania. Podnosili także swoje kompetencje w ramach zewnętrznych szkoleń z zakresu bezpiecznego korzystania z sieci Internet oraz wykorzystania technik informacyjnych. W Szkole przeprowadzono również warsztaty dla uczniów i nauczycieli dotyczące tematyki bezpieczeństwa w sieci. Celem zapewnienia bezpiecznego użytkowania sieci OSE korzystano z usługi *Bezpieczeństwo OSE PLUS*.

Występujące w początkowym okresie użytkowania sieci OSE awarie łącza zgłaszano do *Operatora OSE* w sposób określony w umowie o świadczenie usług OSE.

Korzystanie przez szkoły z Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej

Opis stanu faktycznego

1. Szkoła podpisała umowę o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej 10 grudnia 2018 r.

Zgodnie z protokołem zdawczo-odbiorczym usługi OSE, uruchomienie sieci OSE nastąpiło w Szkole w dniu 28 marca 2019 r.

(Dowód: akta kontroli str. 120-153)

Według ww. umowy z dnia 10 grudnia 2018 r. Szkoła zamówiła nieodpłatną usługę szerokopasmowego dostępu do Internetu o symetrycznej przepustowości 100 Mb/s. Zgodnie z załącznikiem nr 6 do umowy, NASK³ gwarantował dostępność usługi na poziomie 96% w danym miesiącu kalendarzowym świadczenia usługi OSE.

(Dowód: akta kontroli str. 117-153)

2. W związku z podłączeniem do OSE, do Szkoły dostarczone urządzenie CPE, Switch oraz Acces Point, działający w technologii sieci radiowej („WiFi”). Urządzenia te posiadały oznaczenia zgodne z wskazanymi w protokole zdawczo – odbiorczym instalacji urządzeń dostarczonych przez NASK na potrzeby świadczenia usługi OSE.

(Dowód: akta kontroli str. 116)

3. W Szkole nie prowadzono prac adaptacyjnych w związku z podłączeniem do sieci OSE, z uwagi na brak potrzeb w powyższym zakresie.

(Dowód: akta kontroli str. 51-52)

Przed przyłączeniem do sieci OSE Szkoła posiadała dwie lokalne sieci komputerowe z dostępem do Internetu, realizowanym za pośrednictwem odrębnej dla każdej z nich infrastruktury dostępowej (usługi realizowane na mocy dwu odrębnych umów z jednym dostawcą komercyjnym). Były to sieć wykorzystywana do celów dydaktycznych oraz sieć na potrzeby administrowania Szkołą.

(Dowód: akta kontroli str. 57-60, 197-202)

Według stanu na dzień 13 czerwca 2019 r. w budynku Szkoły znajdowało się 70 komputerów (w tym 19 urządzeń mobilnych). Do sieci OSE podłączonych zostało 40 komputerów (w tym 14 urządzeń mobilnych). Pozostałe 16 komputerów, niepodłączonych do OSE, przeznaczone było m.in. na potrzeby pracowników administracji Szkoły (komputery korzystające z łącza dostarczanego przez podmiot komercyjny) i działającego w Szkole radiowęzła (komputer niepodłączony Internetu).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ NASK państwowy instytut badawczy nadzorowany przez Ministerstwo Cyfryzacji, którego działalność związana jest z zapewnieniem bezpieczeństwa Internetu, w tym z reagowaniem na zdarzenia naruszające bezpieczeństwo sieci w Polsce.

Urządzenia mobilne użytkowane były przez nauczycieli (15 sztuk) i innych pracowników Szkoły (cztery sztuki). Komputery znajdowały się na stałe w 21 z 23 sal lekcyjnych. Sale te były jednocześnie wyposażone w projektory multimedialne. Wszyscy nauczyciele mieli do dyspozycji urządzenie mobilne lub komputer stacjonarny.

(Dowód: akta kontroli str. 6-8, 64-66)

W ocenie Dyrektora Szkoły jakość sprzętu komputerowego podłączonego do OSE umożliwia korzystanie z zasobów tej sieci, przy czym jest to sprzęt z okresem eksploatacji znacznie przekraczającym trzy lata - komputery użytkowane w pracowniach komputerowych były eksploatowane od 2007 r. (16 szt.) i od 2009 r. (również 16 szt.). Na początku czerwca 2019 r. skierowano do Zarządu Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim wniosek o przyznanie dodatkowych środków finansowych z przeznaczeniem na zakup 16 komputerów, jako wyposażenie pracowni komputerowej. Koszty związane z tym zadaniem oszacowano na 12,7 tys. zł. Do dnia zakończenia kontroli Szkoła nie uzyskała formalnej zgody na powyższy zakup. W okresie objętym kontrolą dokonywano również jednostkowych zakupów sprzętu komputerowego ze środków wygospodarowanych w ramach oszczędności w trakcie realizacji planu finansowego. Zakupiony w ten sposób sprzęt przeznaczony był na potrzeby administracji Szkoły.

(Dowód: akta kontroli str. 52, 59-60)

Szkoła liczyła 15 oddziałów i 510 uczniów.

(Dowód: akta kontroli str. 9-12)

4. Zgodnie z dokumentacją powykonawczą, uruchamiając OSE w Szkole przeprowadzono testy odbioru usługi obejmujące: przepustowość dostępu do Internetu, uruchamianie stron internetowych (w tym strony Szkoły) oraz dostępność usług pocztowych, które zakończono wynikiem pozytywnym.

Techniczny Reprezentant Szkoły został przeszkolony przez przedstawiciela operatora OSE w zakresie instalacji certyfikatów SSL niezbędnych dla prawidłowego działania usługi „Bezpieczeństwo OSE Plus”.

(Dowód: akta kontroli str. 98-116)

5. Szkoła, składając zamówienie na OSE oświadczyła, że chce korzystać z bezpłatnych usług bezpieczeństwa wspierających zabezpieczenie uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju - tzw. *Bezpieczeństwo OSE PLUS*.

(Dowód: akta kontroli str. 130)

6. W Szkole funkcję Koordynatora OSE pełnił nauczyciel informatyki, a funkcję Technicznego Reprezentanta Szkoły - kierownik gospodarczy szkoły.

(Dowód: akta kontroli str. 23-26)

W ocenie Dyrektora Szkoły, dostarczana przepustowość była wystarczająca dla sprawnego i nieutrudnionego korzystania z sieci Internet, także w przypadku równoczesnego korzystania z sieci przez wielu użytkowników.

(Dowód: akta kontroli str. 2, 60, 64)

Od czasu uruchomienia OSE (28 marca 2019 r.) w Szkole dwukrotnie wystąpiły przerwy lub utrudnienia w korzystaniu z sieci Internet, które zostały odnotowane w prowadzonym w Szkole rejestrze awarii OSE. Pierwsza dotyczyła „braku zasięgu” w przypadku korzystania z komputerów mobilnych i ograniczeń w transmisji realizowanej za pomocą urządzenia Access Point, a druga braku połączenia z Internetem. Zgłoszenia kierowane były do *Operatora OSE* mailowo lub telefonicznie, tj. w sposób określony w *Umowie o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej* z dnia 10 grudnia 2018 r. W jednym przypadku awarię usunięto w czasie zgodnym z ww. umową (awaria z 24 maja 2019 r., usunięta tego samego dnia), w drugim –

z przekroczeniem tego terminu (awaria z 12 kwietnia 2019 r., usunięta po 12 dniach).

(Dowód: akta kontroli str. 34-43)

W wyniku weryfikacji rzeczywistej prędkości dostępu do sieci Internet poprzez OSE stwierdzono, że w Szkole prędkość pobierania danych wynosiła od 88,72 Mb/s do 95,95 Mb/s, a prędkość wysyłania od 93,06 Mb/s do 95,55 Bb/s Mb/s⁴.

(Dowód: akta kontroli str. 4-5)

7. We wszystkich salach lekcyjnych nauczyciele mogli korzystać z komputerów szkolnych, mających dostęp do OSE. Wszystkie pracownie zostały na stałe wyposażone w komputer i projektor multimedialny. Sieć OSE obejmowała wszystkie pomieszczenia szkolne w oparciu o transmisję bezprzewodową sygnału. Stały dostęp do sieci OSE - za pośrednictwem lokalnej sieci komputerowej - został zapewniony w pokoju nauczycielskim, pracowniach (z wyjątkiem sali chemicznej), auli, pokoju trenerów i gabinecie pedagoga szkolnego. Urządzenia mobilne uczniów nie mogły korzystać z bezprzewodowego podłączenia do sieci OSE.

(Dowód: akta kontroli str. 6-8, 64-66)

8. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, iż Szkoła nie była informowana o możliwościach wykorzystania sieci OSE, w tym m.in. o opracowanych i udostępnionych cyfrowych materiałach edukacyjnych na początkowym etapie korzystania z usługi (oraz wcześniejszych, poprzedzających zawarcie umowy z NASK). Ze szczegółami w zakresie możliwości i korzyści w korzystaniu z OSE Dyrektor Szkoły została zapoznana w trakcie szkolenia „OSE – Świat Możliwości”, zorganizowanego przez NASK (czerwiec 2019 r.).

(Dowód: akta kontroli str. 52)

Na przykładzie danych z miesiąca maja 2019 r. stwierdzono, że w Szkole korzystano z cyfrowych materiałów edukacyjnych na lekcjach prowadzonych we wszystkich oddziałach. Były to m.in. materiały edukacyjne wydawnictw, instytucji działających na rzecz oświaty, filmy z serwisów internetowych stacji telewizyjnych, e-booki, arkusze egzaminacyjne, internetowe serwisy edukacyjne, w tym udostępniające możliwość rozwiązywania zadań on-line. Materiały te pochodziły ze stron internetowych o tematyce edukacyjnej, w tym <https://epodreczniki.pl/>.

Szkoła nie korzystała ze stron internetowych <https://it-szkola.edu.pl/> <http://www.scholaris.pl/> <https://akademia.nask.pl/>. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że rozkłady zajęć i materiały dydaktyczne są opracowywane przez nauczycieli na początku każdego roku szkolnego, tymczasem dostęp do sieci OSE Szkoła uzyskała dopiero w marcu 2019 r., w związku z czym nauczyciele nie zapoznali się dotychczas ze szczegółami ofert występujących na ww. stronach internetowych. Jednocześnie Dyrektor Szkoły przygotowała na najbliższe posiedzenie rady pedagogicznej Szkoły wykaz stron internetowych udostępnianych przez NASK, zawierających ofertę edukacyjną dla projektu OSE.

(Dowód: akta kontroli str. 27-28, 44-48, 68-72)

9. W Szkole funkcjonowały trzy łącza do sieci Internet, w tym łącze dostarczane przez NASK. Usługa OSE była nieodpłatna. Szkoła nie zamówiła dostępu o zwiększonej przepustowości.

Pozostałe dwa łącza dostarczane były przez dostawcę komercyjnego, na podstawie umów zawartych w grudniu 2018 r. na okres 24 miesięcy. Jedno z nich (o przepustowości odpowiednio do i od użytkownika 300/30Mb/s) wykorzystywano do celów dydaktycznych w sytuacjach awarii/braku dostępności do OSE, a drugie (100/10Mb/s) na potrzeby administracji Szkoły. Miesięczne koszty ww. łączy dostawcy komercyjnego wynosiły 162 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 70, 98-153)

⁴ Średnie z pomiarów prowadzonych przez siedem kolejnych dni roboczych to 93,42 Mb/s dla pobierania i 94,81 Mb/s dla wysyłania.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że łącza dostarczane przez dostawcę komercyjnego utrzymywane były m.in. z uwagi na konieczność zapewnienia dostępu do Internetu przed zainstalowaniem urządzeń dostępowych do sieci OSE (grudzień 2018 r. oraz I kwartał 2019 r.). NASK rezerwował sobie sześć miesięcy na uaktywnienie łącza dla OSE (umowa została podpisana w grudniu 2018 r.). Jednocześnie Dyrektor wyjaśniła, że w sytuacji, kiedy dostęp do Internetu za pośrednictwem sieci OSE będzie się charakteryzował dobrą jakością, Szkoła w przyszłości będzie korzystała na potrzeby związane z dydaktyką tylko z usług NASK, a umowa z dostawcą komercyjnym nie będzie wznawiana. W ocenie Dyrektora utworzenie w Szkole dwu niezależnych sieci komputerowych eliminowało ryzyko nieuprawnionego/nieautoryzowanego dostępu do komputerów personelu administracyjnego z poziomu komputerów wykorzystywanych do celów dydaktycznych.

(Dowód: akta kontroli str. 69-72)

10. W lutym 2019 r. Dyrektor Szkoły oraz 12 nauczycieli (36,4% rady pedagogicznej) uczestniczyli w zaplanowanym szkoleniu związanym z wykorzystaniem Internetu w procesie dydaktycznym - szkolenie „e-Twinning”. Na wrzesień 2019 r. zaplanowano udział całej rady pedagogicznej w szkoleniu pn. „Technologia informacyjno - komunikacyjna (TIK) jako środek dydaktyczny w nauczaniu przedmiotowym w szkołach ponadpodstawowych”.

W poprzednich latach objętych kontrolą nauczyciele uczestniczyli w szkoleniach dotyczących bezpośrednio lub pośrednio wskazanej powyżej tematyki, tj. m.in. „nowych mediów”, cyberbezpieczeństwa, uzależnień - w tym od Internetu, ochrony danych osobowych, czy prowadzenia dziennika elektronicznego. Uczniowie i nauczyciele uczestniczyli w warsztatach dotyczących cyberprzemocy i funkcjonowania w świecie wirtualnym.

(Dowód: akta kontroli str. 19-22, 55-56)

11. W czerwcu 2019 r. Dyrektor i Zastępca Dyrektora Szkoły uczestniczyli w szkoleniu zorganizowanym przez *Operatora OSE*: „OSE – Świat Możliwości”, które obejmowało m.in. zagadnienia: wzajemnego uczenia się uczniów w projektach STEAM, specyfiki „uczniów XXI wieku”, „cyfrowej szkoły”, kompetencji przyszłości w projektach międzynarodowych eTwinning, narzędzi analitycznych wspomagających nauczanie, bezpieczeństwa w sieci, nowych technologii w edukacji oraz stricte sieci OSE. Uczestnikom szkolenia przekazano opracowanie książkowe „Kompetencje przyszłości”, informatory na temat zagrożeń w Internecie dedykowane uczniom i ich rodzicom, publikatory dotyczące eTwinningu, w tym programowania, opracowania i materiały multimedialne dotyczące wyników badań w zakresie Internetu oraz bezpieczeństwa w Internecie. Materiały te były dostępne dla nauczycieli Szkoły.

(Dowód: akta kontroli str. 29-33)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, iż *Operator OSE* zapoznał przedstawicieli Szkoły z korzyściami wynikającymi z przystąpienia do sieci, w tym możliwościami unowocześnienia i uatrakcyjnienia procesu dydaktycznego w dniu 7 czerwca 2019 r., podczas szkolenia „OSE – Świat możliwości”.

W okresie poprzedzającym podłączenie Szkoły do sieci OSE (28 marca 2019 r.), jak i w początkowym okresie korzystania z usługi, *Operator OSE* nie prowadził w Szkole działań informacyjno - promocyjnych dotyczących OSE, jak i zasad bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych.

(Dowód: akta kontroli str. 52)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

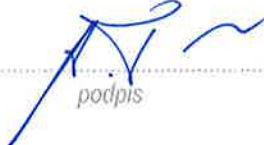
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 28 czerwca 2019 r.

Kontroler
Andrzej Pietrzyk
główny specjalista k. p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor

DYREKTOR DELEGATURY
Przemysław Szewczyk
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.

Grażyna Tużikiewicz-Gnitecka
wicedyrektor

